

TALLINNA

APRIL

POLÜTEHNIK

Nr. 24 (519)

XX aastakäik

TALLINNA POLÜTEHNILISE INSTITUUDI PARTEIKOMITEE, REKTORAADI, ELKNÜ KOMITEE JA AMETIÜHINGUKOMITEE HÄÄLEKANDJA

Reedel, 20. septembril 1968

PÕLEVKIVIPROBLEEMIDE SÜMPOOSIONI TEE MADEL

Teises sektsioonis

Ülevaate saamiseks teise sektsiooni tööst pöördusime küsimustega sektsiooni teadusliku sekretäri keemiakandidaadi LIA NAPPa poole.

© Milliseid probleeme käsitleti teises sektsioonis?

Nagu sektsiooni nimetuski ütleb, arutati selles sektsioonis küsimusi, mis on seotud põlevkivide orgaanilise osaga, see tähendab probleeme põ-

praegusel ajal laiaulatuslik sellealane uurimistöö. Seega võime lugeda maailma enam uuritud põlevkivideks Eestis peetaksevat "ükersii" ja USA-s leiduvat Green Riveri põlevkivi.

© Milliste maade esindajad võtsid osa sektsiooni tööst?

Sektsiooni tööst võtsid osa esiteks teadlased nendest maadest, kus tegeldakse juba

© Kas toimus ka teadlaste vahelisi kontakte väljaspool sektsiooni tööd?

Jah ning üsna rohkesti. Nii toimus lisaks isiklikele vestlustele ja mõttevahetustele konverentsi töö vaheajadel veel nõupidamisi põlevkivi kerogeeni keemia uurimisega tegelevate teadlaste vahel. Nõupidamistest võtsid osa selle ala juhtivad teadlased, nagu professorid A. Aarna, A. Fomina ja H. Raudsepp meie kodulinnast, professorid J. Schmidt-Collérus ja G. Dinneen Ameerika Ühendriikidest, professor H. Kroepelin Saksa FV-st ja teised.

© Kas sektsiooni töö ja nõupidamiste tulemusena võeti vastu mingeid konkreetseid otsuseid?

Võeti küll. Nagu ma juba mainisin, märkis enamik osavõtjaid ära põlevkivide ühtse terminoloogia ja keemilise klassifikatsiooni puudumise. Olukorra parandamiseks otsustati moodustada komisjon nelja riigi teadlaste osavõtul (NSV Liit, USA, Saksa FV ja Jugoslaavia), kelle ülesandeks jäi töötada kahe aasta jooksul välja konkreetseid ettepanekuid antud olukorra parandamiseks. Selle töö koordineerivaks tsentriks jääb Tallinna Polütehniline Instituut.

© Mida andis põlevkiviprobleemide sümposium meie vabariigi põlevkiviuurijatele?

Sümposiumil saadi ülevaade põlevkivide tööstusliku tootmise ja uurimistööde ulatusest ja tasemest kogu maailmas. See oli esimene nii laiaulatuslik rahvusvaheline nõupidamine, kus käsitleti ainult põlevkivialaseid küsimusi.

Istungite vaheajal. Vestlevad prof. A. Fomina, keemiakandidaat L. Nappa ja prof. D. Viterovič.

levkivi orgaanilise osa keemia ja geokeemia alalt. Lisaks esitatud ettekannetele ma kirjeldasime sektsiooni tööst osavõtnud teadlased ära vajadust täpsustada kerogeeni definitsiooni, luua ühtne põlevkivide keemiline klassifikatsioon ja töö anda välja ühtne põlevkivide analüüsi meetodika.

© Mida huvitavat ja uudset pakkusid sektsioonis esitatud ettekanded põlevkivide uurimistööde alalt?

Siin tuleks kõigepealt märkida Denveri ülikooli uurimiskeskuse direktori prof. J. Schmidt-Colléruse ettekannet Green Riveri formatsiooni põlevkivi kohta. Selles töös kasutati lahustuva bituumeni ja kerogeeni kontsentradi keemilise koostise uurimisel moodsat analüüsi tehnikat, nimelt pürolüüsi gaasikromatograafiat koos mass-spektrometriaga. Green Riveri põlevkivile oli pühendatud ka teine sektsioonis esitatud ettekanne. Nii käsitles prof. G. Dinneen (Laramie nafta uurimiskeskus) põlevkivi kerogeeni keemilise koostise uurimist meetoditel. Prof. A. Fomina esitas põhjaliku ettekanne Eesti NSV A K... tuudis teostatud tööde põhjal Eesti põlevkivi kukersiidid kerogeeni keemilise loomuse uurimise alalt.

© Kas võite öelda, milline riik omab käesoleval ajal juhtiva koha põlevkivi kerogeeni uurimistöös ja millist põlevkivi võib lugeda enamuurituks?

Kõige kauem ja kõige süstemaatilisemalt on tegeletud põlevkivi kerogeeni uurimisega meie vabariigis, kuid ka Ameerika Ühendriikides käib

põlevkivi orgaanilise osa uurimisega. Nõukogude Liidust, Ameerika Ühendriikidest, Saksa FV-st, Jugoslaaviast ja mujalt. Peale selle võttis tööst osa rida arenevate maade esindajaid, kus veel ei tegelda süstemaatiliselt põlevkivi uurimisega ja kes olid tulnud sümposiumile eesmärgiga saada vajalikke kogemusi.

BUDAPESTI KOOR LAULAB TALLINNAS

23.—29. septembrini külastab Tallinna Ungari rahvakaitse Budapesti meeskoor. Viimane osutus vaheüskoriks TPI Akadeemilise Naiskoorile sõidul rahvusvahelisele laulunädalale Veszprémis.

Külaliskoor on asutatud 1957. aastal. Praegu kuulub koori 90 lauluentsiasti, sealhulgas rida väljapaistvaid õppeasutuste õpetajaid, ettevõtete direktoreid, juhtivaid töötajaid, ametnikke. Tallinna sõidab koor umbes 80-liikmelises koosseisus.

Oma tegevuse kestel on koor võtnud edukalt osa lauluvõistlustest koduvabariigis, samuti esinenud edukalt riikliku kvalifikatsioonikomisjoni ees 1964.—1966. a. Viimaseil on koor saavutanud kõrgeima hinnangu — «Kuld pärja laureaadi» nimetuse. Samuti omab koor riikliku tähtsuse «Sotsialistliku kultuuri eest». Koor on esinenud paljudes Ungari Rahvavabariigi linnades ning Tšehhoslovakkias ja Bulga-

rias. Käesolev kontsertreis on koorile kolmas välismaareis.

Koori kunstiliseks juhiks ja peadirigendiks selle asutamispäevist peale on Zoltan Kodaly õpilane, Ferenz Liszti preemia ja Ungari Ametiühingute Kesknõukogu preemia laureaati Laslo Reves, kes külastab Tallinna teistkordselt. 1959. a. viibis ta meie kodulinnas Eesti Heliloojate Liidu kutsel õppereisil.

Ka koori teine dirigent Bela Tot, samuti Ferenz Liszti preemia laureaati, töötab kooriga selle asutamisaegadest alates, olles esinenud edukalt lauluvõistlustel ja festivalidel.

Külaliskoori repertuaaris on rohkesti laule klassikalise ja kaasaegsest heliloomingust ning rahvaste laule, mille meeolukad ja kõrgetasemelised esitused on võimalik kuulata kõigil laulusõpradel reedel, 27. septembril kell 19.30 «Estonia» kontserdisaalis. Tere tulemast Budapesti meeskoori kontserdile!

Käesoleva sarjaga püüame anda Teile mõningase ülevaate

vabariigi noorsooliikumise minevikust

ELKNÜ TPI Komitee

1905—1917. a.

«Noorus on alati idealistlik selle sõna kõige paremas mõttes. Kõik aated, mis üalgi ühiskonnas liikuma pannud, kõik ilusad püüded ja kõrged mõtted on alati just noorsoo seas kergesti tuld võtnud, just noorte huigas vaimustatud poolehoidu leidnud ja eneseohverdavat eneseandmist nende aadete teostamiseks.»

* «Kõigis vabaduselükkumistes leiame noorsugu esirinnas võitlemas. Revolutsiooniliikumine Venemaal annab selleks iseäranis palju tõendusi. Sedamööda, kuidas vabaduselükkumine üleüldiselt ikka enam klassilist iseloomu omandas, jagunes ka noorsugu oma koosseisus klassiliste seisukohtade äärmiselt kiireks. Mida enam liikumise proletaarne iseloom nähtavale tuli, seda külmemaks jäid ta vastu kodanliku noorsoo esindajad ja kui viimaks Venemaal otsustav võitlus proletariaadi ja kodanluse vahel lahiti puhkes, siis võitles iga klassi noorsugu oma klassi vägede pool barrikaade.»

Hans Pöögelmann

1905. a. kevadel, suvel ja sügisel korraldasid peaaegu kõigi Eesti linnade ja tööstuslike keskuste õpipoisid rea suuri streike, nõudes oma olukorra parandamist. Nendega liitusid ka revolutsiooniliselt meelestatud

koolinoored. Koolinoorte võitlust tsarismi vastu juhtisid 1905. a. sügisel Tallinnas ja Tartus loodud Venemaa Sotsiaaldemokraatliku Töölise Partei keskkooliõpilaste organisatsioonid. Nad andsid välja ka oma lendlehti ja proklamatsioone. Need olid esimesed sotsiaaldemokraatlikud noorte organisatsioonid Eestis. Ehkki nad tegutsesid väga lühikest aega ning koondasid endi ümber vaid osa eesti revolutsioonilisest noorsoost — õppivaid noori — oli nende organisatsioonide tähtsus siiski küllalt suur.

Suurt ja tõsist osa etendas 1905. a. lõpul Eestis puhkenud äre nekrutite tsaarivastane liikumine, mis võimudes suurt ärevust tekitas. Kuid maanoorte, eeskätt nekrutite liikumine langes ajale, mil Esimene Vene revolutsioon hakkas juba taanduma.

Eesti linna ja maa töötav noorsugu ei pannud käsi rüppe ka Stolõpini reaktiooni aastail. Eriti kasvas eesti proletarise noorsoo aktiivsus uue revolutsioonilise tõusu aastail, mil eesti bolševikud eesotsas J. Käsperti, J. Anveldi ja V. Kingisepaga hakkasid välja andma töölisajalehte «Kiir».

Kui Narvas 1912. a. ilmus töölisleht «Kiir», võtsid noored töölised lehe levitamise otsekohe oma peamiseks ülesandeks. «Kiire» ilmumise päeval kogunes Peetri platsile ajalehe toimetuse juurde rohkesti noori, kes võtsid 50—100 numbrit müümiseks. (Järg 2. lk.)

ELKNÜ TPI Komitee bürool

kinnitati kandidaadid autasutamiseks seoses ÜLKNÜ 50. aastapäevaga.

Ahto Vellamaa informeeris bürood 11. septembril toimunud üliõpilasnõukogu esimese istungi päevakorras olnud küsimustest.

ÜLKNÜ 50. aastapäeva pidustuste ürituste initsiaatoriks jääb meie vabariigi pealinnas TPI.

Büroo arutas 28. oktoobril toimuva üliõpilaste demonstratsiooniga seosesolevaid küsimusi.

ÜLKNÜ-sse võeti vastu Olga Zinovjev (KA-57) ja Raivo Kallasorg (KA-91).

Tiina Rehale anti soovitus sõiduks Saksa Demokraatlikku Vabariiki osavõtjana eesti kultuuri-dekaadist.

ÜLIÕPILASNÕUKOGU ALUSTAS TEGEVUST

Lähtudes erinevate noorsookategooriate eripärasustest moodustas ELKNÜ Keskkomitee II pleenumil 24. juulil 1968 oma tegevuse difereentseerimiseks keskkomitee liikmetest vastavaid komisjonid Üliõpilaskonna esindajatest ELKNÜ Keskkomitees moodustati ELKNÜ Keskkomitee üliõpilaskomisjon. Vastavalt komisjonide põhimäärusele võeti oma tegevusse kaasa hääle ka aktiivseid väljaspoolt keskkomitee koosseisu. Sellest lähtudes moodustati Eesti Üliõpilasnõukogu. Nõukogu koosseisu kuuluvad:

ELKNÜ KK liikmed, üliõpilaskonna esindajad selles organis, vastavalt oma töörohale kõrgemate koolide kompromiorganisatsioonide sekretärid ja ELKNÜ KK üliõpilasosaonna juhataja, EÜE komandör, üliõpilaskomsomoliaktiivi ja üldsuse esindajad vastavalt kõrgemate koolide komsomolikomiteede esildistele.

Üliõpilasnõukogu praegune koosseis on järgmine:

1. Eesti NSV Kõrgema ja Keskerihariduse Ministeriumi esindaja.
2. Ametiühingute Vabariikliku Nõukogu esindaja.
3. I. Toome — ELKNÜ KK üliõpilasosakonna juhataja.
4. S. Endre — TRÜ
5. T. Sutt — TRÜ
6. T. Kork — EPA
7. V. Palge — EPA
8. V. Meigas — ERK

Esimesel töökoosolekul valiti üliõpilasnõukogu esimeheks A. Vellamaa, asetäitjateks I. Toome ja T. Sutt ja sekretäriks V. Meigas. Arutati läbi ja kinnitati EÜN-i põhimäärus. Sealjuures lähtuti nendest ettepanekutest, mis tehti Eesti NSV Üliõpilaskonverentsil.

EÜN-i tegevuse põhiprobleemid ja suunad on järgmised:

1. Aktuaalsete üliõpilaskonverentside uurimine ja selle uurimistöö tulemuste valgusamine üliõpilaskonnas ja konkreetselt ettepanekute esitamise ELKNÜ Keskkomiteele.
2. Informatiivne-propagandistlik tegevus üliõpilaskonnas valgustamisel (raadio, televisioon, ajakirjandus jne.)
3. Konkreetsete ürituste ettevalmistamine ja läbiviimine (konverentsid, näitused, laulupid jne.)
4. Eesti NSV üliõpilaskonna esindamine välissuhetes teiste maade üliõpilaskonverentsidega.

EÜN-i tööplaan, struktuur ja tööviisid kinnitatakse järgmisel töökoosolekul. Töökoosolekud toimuvad 2 korda kvartalis.

A. VELLAMAA, EÜN-i esimees

Vabariigi noorsooliikumise minevikust

(Algus 1. lk.)

Noored levitasid ja pakkusid «Kiirt» Narva vabrikute värvamis- ja tsehhiides, tänavail, pidudel ja tööliste korterites. Tööliste hulgas oli küllaldaselt kirjaoskamatuid, kes aga soovisid oma lehele teha kaastööd. Nii tuligi levitajatel panna vanemate tööliste mõtted kirja ja viia toimetusse.

Esimese imperialistliku maailmasõja puhkedes 1914. a. suvel halvenes töötava noorsoo olukord veelgi. Kuna vabrikute ja tehaste saadeti tuhandeid täis-ealisi töölisi sõjaväeteenistusse, kasvas järsult noorte ja alaealiste tööliste arv.

Narva Kreenholmi Manufaktuuris töötas 1913. a. ametlikel andmetel 968 alaealist. Järgmisel aastal kasvas nende arv 1179-le. See arv püsis kuni 1917. a. lõpuni.

Esimese maailmasõja aastail võttis tööliikumine järjest teravamad vormid. Bolševikud kutsusid muutma imperialistlik vennatapusõda kodusõjaks, s.o. pöörata täädid oma maa kodanluse vastu. Bolševike selgitustöö oli ka vastukaaluks šovinistlikule propagandale, mida tsaarivõimud eriti ulatuslikult viisid läbi

noorsoo hulgas koolides. Selle propaganda eesmärk seisnes selles, et valmistada tsarismile vastavaid soldateid, kes on valmis kõhklematult oma verd valama «keisri, usu ja isamaa eest».

Selleks hakati ka Eestis tsaaritruu kodanluse poolt spordiselt-juurde organiseerima sõjalise ettevalmistuse kursuseid. Nende kursuste eesmärgiks oli juba enne sõjaväkke minekut noortesse tsaristliku vaimu sisendamise.

Sovinistlik propaganda, mida tsaarivõimud noorsoo hulgas teostasid, leidis teatud vastukaja vaid väikekodanlikes ja kodanlikes noorsoo kihtides. Revolutsioonilised töölis- ja koolinoored mitte ainult ei jäänud kurdiks šovinistlikule propagandale, vaid asusid bolševike juhtimisel massidesse kandma sõja- ja tsarismivastaseid ideid. Aktiivselt võeti osa bolševistlike lendlehtede levitamisesest, kuigi selle eest ootas tabamise korral raske karistus.

Sõjavastased meeleolud levisid ka eesrindlike Tartu üliõpilaste ja keskkooliõpilaste seas. Nende poolt levitati linnas üha rohkem lendlehti, mis tekitasid eesti kodanluse hulgas suurt paanikat. (Järgneb)

PÕLEVKIVIPROBLEEMIDE SÜMPOOSIONI TEEMADEL Kolmandas sektsioonis

Põlevkiviprobleemide sümposiooni III sektsiooni tööd juhatas TPI rektor tehnikadoktor professor Agu Aarna, tema asetäitjateks olid professor H. Kroepelin SFV-st ja Russell Cameron, kompanii president USA-st.

Juba III sektsiooni nimetus «Utmine, puhastamine, põletamine ja produktide kasutamine» näitab, et tegemist on väga laialdase küsimusteringiga. Seepärast tuli sektsioonil pidada 12 töösitust, kus kuulati ära kokku 53 ettekannet. Lisaks sellele toimus arvukalt täiendavaid sõnavõtte ja enamikel ettekandjatel tuli vastata paljudele küsimustele. Ettekannete arv näitab, et nimetatud sektsioon moodustas põhilise osa sümposiooni tööst.

pektiivse meetodina ka aatomenergia. Tuleb järeldada, et põlevkivide ladestumise tingimused Ameerika Ühendriikides on soodsed maa-aluseks töötlemiseks, kuid rea leiukohtade geoloogilised tingimused ei võimalda kasutada seda meetodit.

USA teadlased omavad laialdasi kogemusi ka suure toodangu utteagregaatide loomisel (1000 ja rohkem t/ööpäevas). Selliste agregaatide hulka kuuluvad vertikaalsed retordid, unikaalse laadimiseseadmega ja pöörlevad ahjud, kus soojusülekanne saadakse põlevkivi segamisel kuumade kuulidega (TOSCO protsess). Brasiilia Irati leiukoha jaoks on kompanii «Cameron and Jones Incorporated» poolt projekteeritud utmisagregaat võim-

O. Eisen, tehnikakandidaat Ü. Lille):

Kui võrrelda omavahel meie kukersiitese põlevkivi ja USA Green Riveri leiukoha põlevkivide termilisel töötlemisel saadavaid vedelprodukte, siis viimased sisaldavad märksa rohkem süsivesinikke ja lähenevad rohkem naftale, seevastu meie põlevkiviõli on aga märksa rikkam hapnikuühendite poolest.

Nagu näitas sümposioon, on põlevkivi töötlemisel saadava vedelprodukte kasutamise keemiatööstuse toorainena seotud küsimuste vastu peamist huvi tundnud NSV Liidu teadlased.

Märgksin siin keemiadoktor S. Faingoldi ettekannet pindaktiivsete ainete sünteesist põlevkiviõlist, põlevkivifenoolide kasutamise võimaluste uurimist (keemiadoktor N. Zelenin, tehnikakandidaadid K. Kiisler ja S. Kuraitis).

Sümposioonil esitatud ettekan- ded näitasid, et põlevkivid ja nende töötlemise produktid erinevad tunduvalt ja seepärast peab konkreetne vedelproduktide keemiline ehitus näitama, kas on otstarbekohane kasutada põlevkiviõli nafta asemelena või otseselt keemiatööstuse toorainena.

On täiesti arusaadav, et põlevkivid omavad suurt tähtsust ka energia allikana. Põlevkivide põletamine on eriti oluline seal, kus puuduvad teised energia allikad. Selles osas tekitas elavat huvi tehnikadoktor I. Öpiku ettekannet, mis käsitles probleeme, mis on seotud põlevkivide põletamisega võimsates energeetilistes süsteemides. Selles osas omandatud kogemused pakuvad kindlasti huvi teiste maade teadlastele, kes tegelevad mineraalainekaste kütuste põletamisprobleemidega.

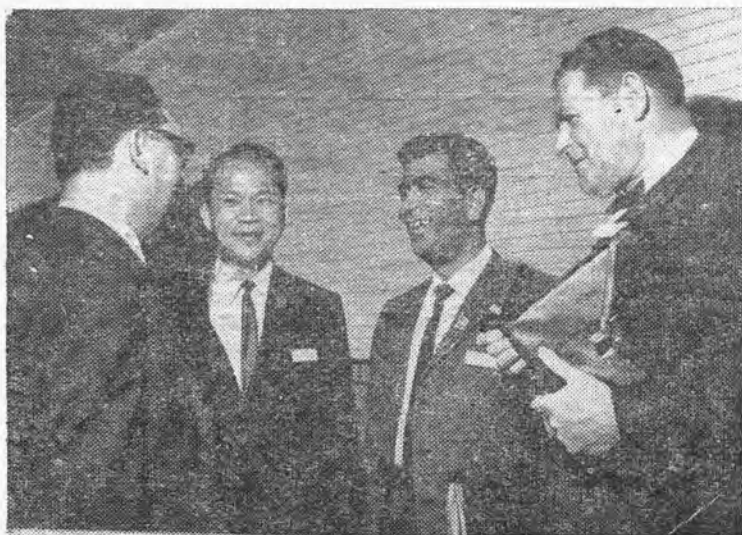
Sektsiooni töös näidati, et olulist tähtsust omab põlevkivide kompleksne kasutamine ning selleks on tingimata tarvilik põlevkivide mineraalosa kasutamine. Paljud maad, nagu Rootsi, SFV ja NSV Liit omavad rikkalikke kogemusi ehitusmaterjalide tootmises põlevkivi mineraalosast. Huvitavaks on ka rootslaste kogemused uraani saamiseks põlevkivi mineraalosast.

Kokkuvõtteks tuleb märkida, et sektsiooni töö näitas küllaltki elavat huvi põlevkiviprobleemide vastu ja üldiselt maailmas tegeletakse laialdaselt põlevkivi uurimisega. Sümposioon avardas meie teadmisi põlevkividest ja kindlasti aitab kogemuste vahetamine paremini kavandada põlevkivide edaspidist uurimist ja ümbertöötlemist.

On teada, et põlevkivid erinevad tunduvalt üli ja gaasi saamise osas, termilise lagunemise produktide keemilise ehituse osas, kütteväärtuse ja mineraalosa omaduste poolest. Kasutatavad tehnoloogilised meetodid on välja töötatud konkreetsele toorainele ja nende ülekandmine teiste leiukohtade jaoks nõuab täiendavat uurimistööd. Praegu on tõsi-seks puuduseks, et pole olemas põlevkivide klassifikatsiooni, mis võimaldaks omavahel võrrelda põlevkivide omadusi ja vastavalt sellele ka nende töötlemise tehnoloogilisi meetodeid.

Seepärast toetati III sektsioonis ettepanekut, et moodustataks komisjon, kes hakkab tegelema ülemaailmse põlevkivide klassifikatsiooni väljatöötamisega.

Sektsioonil arutatud küsimused näitasid, et ka edaspidi oleks vajalik põlevkivi uurimise ja tehnoloogia küsimusi arutada rahvusvahelises ulatuses, kuna põlevkivi osa hakkab pidevalt suurenema maailma kütuse tootmise bilansis ja sellega tekib arvukalt küsimusi, mis vajavad kogemuste vahetamist.

Istungi vaheajal vahetavad kuuldu üle mõtteid Ion Ghejan Rumeniast (vasakul), Samrit Lelawongs Taist, Hulusi Berilgen Türgist ja Richard Willett Uus-Meremaalt.

Riikide järgi oli sektsioonis ettekandeid järgmiselt:

NSVL	— 36,
USA	— 11,
SFV	— 3,
Rootsi	— 2 ja
Hispaania	— 1.

Et saada paremat ettekujutust sektsiooni tööst, võiks arutusele olnud küsimusteringi jaotada järgmiselt:

1. Põlevkivide termilise lagunemise mehhanism ja seaduspärasused.
2. Põlevkivide töötlemise mitmed tehnoloogilised meetodid.
3. Põlevkivide töötlemise produktide keemiline iseloomustus.
4. Põlevkivide töötlemise produktide kasutamismeetodid.
5. Põlevkivide põletamisküsimused.
6. Põlevkivide mineraalosa kasutamine.

Suhteliselt suur ettekannete arv NSV Liidust oli tingitud sellest, et põlevkivitööstus omab Balti basseinis küllaltki komplekset ja väljaarenenud iseloomu ja seepärast on tekkinud väga palju probleeme seoses erinevate produktide keemilise ehituse ja kasutamisega.

Ameerika Ühendriikide teadlaste ettekan- ded näitasid huvi just põlevkivi termilise töötlemise meetodite ja tehnoloogiaga tegelevate teadlaste hulgas. Seejuures pööratakse suurt tähelepanu põlevkivi maa-alusele töötlemisele, mille juures põlevkivi ladestumise tingimused võimaldavad kasutada ühe pers-

soniga kuni 2500 t/ööpäevas. Võrdlemise detailselt on uuritud ka Green Riveri leiukoha põlevkivide õlide keemilist koostist, samuti on uuritud põlevkiviõlide vääristamist hüdreerimisega.

SFV teadlased andsid ülevaate kahest huvitavast protsessist: 1) Lurgi-Ruhrgas, kus utetakse peeneteralist põlevkivi kasutades tahket soojuskandjat

2) Lurgi-Rohrbach, kus on ühendatud tsemendi ja energia saamine.

Sümposioonil saime ülevaate ka Rootsis ja Hispaanias teostatavatest uurimistöödest ja utmise tehnoloogiast. Nõukogude Liidu teadlased esitasid ülevaate meie põlevkivitööstuses kasutatavatest utteagregaatidest (generaatorid, tunnelahjud, kamberahjud, tahke soojuskandja seadmed). Põlevkivide termilise töötlemise küsimuste arutamine näitas, et põhiliseks suunaks on suure tootlikkusega agregaatide loomine, mille kaasnab tunduvalt suurem ökonoomiliste näitajate osas.

Ainukeseks ettekandeks, milles käsitleti põlevkivi otsest keemilist töötlemist, nimelt oksüdeerimist hinnaliste dikarboonhapete saamisega, oli keemiadoktor professor A. Fomina ettekannet.

ENSV teadlased esitasid ka rida ettekandeid, mis olid pühendatud põlevkivi termilise töötlemise vedelproduktide füüsikalise-keemilistele omadustele (tehnikadoktor A. Aarna ja tehnikakandidaat L. Mölder), vedelproduktide keemilisele ehitusele (keemiadoktorid H. Raudsepp ja

intelligentsi kaasatõmbamist maleva töösse. Diferentseeritumalt tuleks läheneda keskkoolide ja tehnikumide õpilaste kasutamise EÜE töös.

Millised olid töötulemused?

Malev teostas ehitustööd umbes 1,2 miljoni rubla eest, sellest 137 tuhat rubla andis EÜE Kasahstani rühm «Estonia». Siinjuures ei saa arvestada välismaal töötanud rühmade tulemusi, kuna puuduvad andmed. Samal

põhjusel ei saa arvestada umbes 50 inimese poolt põllumajanduses tehtud tööd. See annab meie miljonile veel suurema kaalu.

Kui palju oli rühmi ja objekte? Malevas oli 31 rühma, neist meie vabariigi 27. Vabariigis teostasime umbes 70 objekt. Tööstustööd ei kõigjal. Uueks ettevõtmiseks EÜE töös oli silla ehitamine Liivi rühma poolt Haapsalu rajooni 1. Mai nimelises kolhoosis. Sillaehitajad olid kõik TPI tudengid. Raske on neist kedagi eriti esile tõsta — Jüri Raag, Arvo Reiman, Jüri Hammer, Toomas Ringo ja kõik ülejäänud väärivad kõige kõrgeimat kiitust.

Keda veel TPI üliõpilastest tuleks esile tõsta? Sulev Laanpere, Vello Põll, Peeter Kari-laid, Peeter Veiken, Ivo Kaasik, Jüri Viilup, Peep Liiv, Olev Raudne — need oleksid vaid mõned nimed. TPI andis EÜE-le palju-palju suurepäraseid töömehi.

Eesti Üliõpilaste Ehitusmalev on muutunud suurejooneliseks ning rahvamajanduslikultki küllaltki suurt kasu andva ettevõtteks. Selle aasta lõplikud töötulemused teeb EÜE Kesksaap teatavaks oktoobrikuu alguses.

A. VAHTRA

EÜE-68 TÖÖST

EÜE-68 aktiivne tööperiood on lõppenud. Staabid teevad kokkuvõtteid. Preemiad, auhinnad ja autasud ootavad väljajagamist.

Rohkem kui veerandi 1060-liimelisest malevast moodustasid TPI tudengid — neid oli malevas 294. Kus siis töötasid TPI üliõpilased?

Saaremaal	— 41
Lõuna-Eestis	— 65
Põhja-Eestis	— 18
Hiiu- ja Saaremaal	— 36
Haapsalus	— 36
Pärnus	— 30
Väljaspool vabariiki	— 66
Keskstaabis	— 2
Kes siis veel maleva tööst osa võtsid?	
TRÜ	— 234
TPedI	— 99
ERKI	— 16
Konservatoorium	— 3
EPA	— 2

Noored spetsialistid, tehnikumide ja keskkoolide õpilased — 151
Üliõpilased vennavabariikidest — 166
Üliõpilased sotsialistlikest maadest — 65
Need numbrid näitavad, et pole õige väide, nagu oleks EÜE-sel aastal kõrgemate koolide võimalused maksimaalselt ära kasutatud. Pean vajalikuks noorte spetsialistide ja loomingulise

MEIE KÜLALISRAAMATUST

Uus-Meremaa näib olevat väga kaugel, kuid tänu ÜRO kaasabile õigustas see reis siia ennast täielikult. Sümposioon osutus väga kasulikuks. See viidi suurepäraselt läbi. Vaba aja veetmise üritused olid väga meeldivad ja tutvustasid meile Eesti elu ja kultuuri. Istungitel kuulsime palju huvipakkuvaid ettekandeid. Eriti huvitavad olid need, mis

käsitlesid Eesti põlevkivitööstust. Me õppisime palju inimestelt, keda õigusega peetakse maailma tasemega spetsialistideks. Palju amandasime vestlustes kohvitassi juures. Ka väljasõit kaevandustesse kujunes õpetlikuks.

Tallinn on väga kaunis linn, taloise kokkutuleku korraldamiseks.

Olen tänulik sümposiooni organiseerijatele ja kõigile, kes võimaldasid minu siinviibimise.

R. W. WILLET, Uus-Meremaa

Kõigepealt tahaksin ma tänada Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni selle sümposiooni korraldamise mõtte ja selle eest, et organisatsioon valis kokkutuleku kohaks Tallinna. Me täname ka NSV Liidu valitsust, imetoredat eesti rahvast ja kõiki, kes on kaasa aidanud selleks, et teha meie viibimine siin Tallinnas meeldivaks ja huvitavaks.

Sümposioon andis meile võimaluse kohtuda paljude inimestega, kes tegelevad põlev-

kiviga ja vahetada mõtteid kõigile põlevkivitöötlemisest huvitatud maadele ühiste probleemide üle. Me viime Brasiiliasse kaasa palju uut informatsiooni, mis on suureks abiks meie põlevkivi kaevandamisel ja töötlemisel.

Mulle jäävad alatiseks meelde Tallinna inimeste sõbralikkus ja need imetoredad päevad, mis me siin veetsime.

VICENTE PADULA, Brasiilia

P. CHRISTJANSON, TPI aspirant

MEIE KÜLALISRAAMATUST

Tallinna Polütehnilises Instituudis äsja lõppenud ÜRO põlevkiviprobleemide sümposiumi puhul lubage väljendada meie soovimat tärni instituudi juhikonnale ja kõigile, kes võtsid aktiivselt osa tähtsa ürituse läbiviimisest selle suurepärase maal. Soovime edu ja õitsengut sellele tähelepanuväärsele kõrgemale teaduslikule õppeasutusele tööks, teaduse ja rahu hüvanguks.

Lugupidavalt
N. MRV YOUSSEF,
HAMARNEN YOUSEF,
 Jordaania.

Põlevkiviprobleemide sümposiumi viidi Tallinna Polütehnilise Instituudi poolt läbi suurepäraselt. Täna organiseerimiskomiteed ja soovin tema liikmetele edu edasises töös. Tallinlastele kuulub minu suur lugupidamine. Loodan, et mulle saavad osaks uued meeldivad kohtumised teie Tallinnas.

MUAMMER CETINCELİK,
 Ankara, Türgi

ÜRO põlevkiviprobleemide sümposiumi, mille organiseerimisel ja läbiviimisel vabariigi juhid ja Tallinna Polütehnilise Instituudi rektorat ilmutasid nii palju püüdu, oskust ja südamlikkust, kutsus esile vaimustuse.

Sellel rahvusvahelisel foorumil käsitlesid erinevate maade esindajad põlevkivi kasutamise alal teaduse ja tööstuse ajaloo, olukorda käesoleval ajal ja uustimate saavutuste aspekte.

Eesti NSV teadlased annavad olulise panuse selle teadusala arenemisse ja meie soovime neile suurt loominguist edu.

Olge tänatud!

G. MAMEDALJEV,
 professor, Aserbaidžaan NSV
 TA korrespondentliige.

Väljendame oma siirimat tunnustust Tallinna Polütehnilise Instituudi perele ja õppeasutuse rektorile professor A. Aarnale sümposiumi suurepärase organiseerimise eest.

Oleme veendunud, et tehtud töö aitab suuresti kaasa põlevkivitöötlemise edasisele arengule Nõukogude Liidus ja raja taga.

J. FEOFILOV,
 tehnikakandidaat
V. KLIMENKO

Avaldan tänu Tallinna Polütehnilise Instituudi kollektiivile ja eriti õppeasutuse rektorile, Eesti NSV Teaduste Akadeemia korrespondentliikmele, tehnikadoktor professor A. Aarnale rahvusvahelise põlevkiviprobleemide sümposiumi eeskujuliku organiseerimise eest.

Peab mainima, et TPI kollektiiv andis suure panuse nii sümposiumi ettevalmistamisel kui ka läbiviimisel mitte ainult keemiateaduskonna õppejõudude abil, kes on vahetult seotud põlevkivi eriteadlaste ettevalmistamisega ja põlevkivi uurimisega, vaid ka teiste teaduskondade esindajate abil.

A. FOMINA,
 professor, keemiadoktor

M. Lavrovi foto

Festivalil Karpaatias

Augustikuul toimus Taga-Karpaatia oblastis festival «Leninlik rahvaste sõprus». Sellest võtsid osa delegatsioonid kõigist liiduvabariikidest ning Moskvast ja Leningradist. Meie vabariigi delegatsiooni kuulusid teiste hulgas ka Tallinna Polütehnilise Instituudi dotsent Jekaterina Madis ja nende ridade kirjutaja.

Taga-Karpaatia oblast võtab enda alla 12 800 ruutkilomeetri lise maa-ala ja seal elab üle miljoni inimese ning neist üle seitsme kümnendiku maal. Karpaadid olid Eestis tuntud juba aastakümneid tagasi, kuulsin nendest mägedest poisikesena enne koolipinki asumist. Siis nimetati neid teatud kurbusega. Meil leidis sadu perekondi, kelle liikmetest oli keegi langenud seal Esimese Maailmasõja lahingutes. Nii oli karpaatlaste konna ekspluataatorlike klasside tahe.

Nüüd aga on teised ajad. Karpaatides valitsevad rahu, rõõm

ja töömeeleolu. Sõbralikult elavad koos ukrainlased (75% elanikkonnast), venelased, ungarlased, rumeenlased, sakslased, slovakiid ja teised — kokku veerandsada rahvast. Festivali käigus esinesime Jekaterina Madisega ligi kolmekümnel korral ülevaatega eesti rahva võitlusest ja saavutustest. Oleme Taga-Karpaatiaga teatud mõttes eakaaslased. Meil taaskehtestati nõukogude võim 1940. aastal, sealsed rahvad ühinesid Ukraina NSV-ga 1944. aastal.

Meenub esinemine Kirovi-nimelises kolhoosis. Maiandi liikmed on ungarlased. Ka kohalikus keskkoolis käib õppetöö ungari keeles. Kuulsime hulga sõnu, millel on teatud sarnasus eesti keelega. Esinesid ühes piirvalveveosas kohtasin üht rahvuskaslast — Holstrest päritolevat noormeest, kes seal teenib aega. Äsja oli ta kinni pidanud ühe piiririkkuja.

Festivalilt sõitsime koju kõige paremate mälestuste ja muljetega.

Dots. Ü. TAIGRO

* * *

Mitmekülgset ja ulatuslikult valgustas festivali käiku Taga-Karpaatia oblasti ajaleht «Zakarpatskaja Pravda.» Rubriigis «Kõnelevad meie külalised» on muuhulgas avaldatud Ülo Taigro sõnavõtt ja tema foto.

Aktiivse osavõtu eest Taga-Karpaatia oblastis korraldatud festivalist «Leninlik rahvaste sõprus» autasustasid Ukraina KP Taga-Karpaatia Oblasti Komitee ja Taga-Karpaatia Oblasti TSN Täitevkomitee meie instituudi õppejõude

ÜLO TAIGROT ja
JEKATERINA MADIST
 aukirjaga.

Aktiivse osavõtu eest kommunistlikust kasvatusstööst noorte hulgas sai ÜLO TAIGRO ühe Taga-Karpaatias paikneva piirivalveveosa aukirja.

Avaldame uutele üliõpilastele tutvumiseks tuntud üliõpilaslaulu „GAUDEAMUS“ sõnad

Gaudeamus igitur,
 Juvenes dum sumus,
 post jucundam juventutem
 post molestam senectutem,
 nos habebit humus!

Ubi sunt, qui ante nos
 in mundo fuere?
 Vadite ad superos,
 transite ad inferos,
 ubi jam fuere.

Vita nostra brevis est,
 brevis finietur,
 Venit mors velociter
 rapit nos atrociter,
 nemini parcetur.

Vivat academia,
 Vivant professores,
 vivat membrum quodlibet,
 vivant membra quaelibet,
 semper sint in flore!

Vivant omnes virgines
 faciles, formosae,
 Vivant et mulieres,
 tenerae, amabiles,
 atque laboriosae!

Vivat et respublica
 et qui illam regit,
 Vivat nostra civitas,
 maecenatum caritas,
 qui nos hic protegit!

Pereat tristitia,
 pereant osores!
 Pereat diabolus,
 quivis antiburchius
 atque irrisores!

Meeskoor kutsub lauluhuvilisi

TPI Akadeemilise Meeskoori 24. laulu aasta algas koori üldkoosolekuga 8. septembril.

Rüügi mõeldud mõneti mõrudastki aastast, tehti juttu eelgisvast eesti laulu juubeliaastast ja valiti mehed, kes uuel tegevusaastal koori elu juhivad.

Nüüd ootab koor täiendust kõigisse häälerühmadesse. Tahaksime eriti julgustada I kursuse tudengeid — tulge häält proovima! Viis aastat laulu teeb teist kogemustega laulumehet ja küllap veendute, et üliõpilaste seas on seda sisukamad, mida enam olete tunnetanud ühislaulu ülevust ja ühtse vaimu jõudu.

Teretulnud on kõik laulusõbrad! Koori leiata harjutamas esmaspäeviti ja neljapäeviti alusesega kell 19 «Eesti Tööstusprojekti» saalis Lenini pst. 5. Meeskoori juhatus.

20 päeva Ungaris

Uued sõbrad tutvustavad oma kaunist pealinna

20 toiduainete tehnoloogia ja keemiatööstuse protsesside ja aparatuuride üliõpilast ja 2 õppejõudu liikusid 4. juulil Balti jaama poole, koormatud raske pakkidega ja eelaimdusega kahekümnest huvitavast välismaapäevast Ungaris. Järgnes 3 päeva rongisõitu lõuna poole, seega siis ka üha kuumematesse ilmadesse. Tänu õhukonditsioneerimisseadmetele vagunis olime Ungari pealinna jõudes siiski üsna värsked ning asusime reipalt otsima öökorterit Budapesti Tehnikaülikoolis.

Et mitte eksida Doonau metropoli, tutvusime esimese paari päeva jooksul põgusalt linnaga. Vaadata oli palju, sest ulatub ju Budapesti ajalugu Vana-Rooma aegadesse, seepärast siis: roomlaste amiteatrid,

vanade Ungari kuningate losside varemed, nende varemete «loojate» tirklaste saunad ja minaretid, uuesti Ungari kuningate juba terved lossid ja kirikud, Doonau kaldapealsed, imeilus Matthiase kirik, puhkesaar Margitsziget, Gellerti mägi — see on vaid osa suure ajaloo vaatamisväärsustest kohtadest, mida külastasime.

Kogu see veidi idamaise eksootikaga arhitektuur ja kultuur muutus hoopis käegakatsavaks keskaegses türgi saunas ja ungari igivanades veinikeldrites käimisel.

Tööstuspraktika toimus peamiselt ekskursiooniliselt Budapesti uemates keemia- ja toiduainetetehastes. Huvitavamaid neist oli keemiareaktorite tehas «Lampart». «Lampart» on Eu-

roopa tunnustatuim ja suurim emailleeritud keemiatööstuse sisseseadeid valmistav tehas. Tänu headele emailidele ja kuumutusahjudele valmistatakse siin väga keeruka kujuga emailleeritud destillatsiooniseadmeid, soojusvahetiteid, filtereid ja autoklaave. Peamist huvitavaks emailleerimise ja emailvalmistamise tsehh. Ühtlase kihi saamiseks kasutatakse kuni 7 korral katmist ja kuumutamist. Suur osa selle tehase toodangust realiseeritakse Nõukogude Liidus.

Külalastud toiduainete tehastest (šokolaadi, konserveerimis-

jt.) kippus «vägisi» meelde jäävamaks kujunema õlletehas oma tohutute maa-aluste galeriidega (ligi 15 km) ja neis asuvate õlleservuaaridega. Hea oli muidugi ka õlu ise, peatehnoloog oli ju 12 aastat Tšehhoslovakkias tööeerinud.

Palju õpetlikku pakkus üksikasjaline tutvumine Budapesti Tehnikaülikooli ja Veszpremi Keemilise Tehnoloogia Instituudi keemiateaduskonna kateedritega. Peale tavaliste õppe- ja teaduslike tööde laboratooriumide on kõikidel keemiliste tehnoloogilistel kateedritel laboratooriumid (või hooned) pooltööstuslike seadmetega. Suur osa laboratoorseid töid viiakse läbi seal — muidu me ei oleks

(Järg 4. lk.)

Meeldiv fotomälestus asjaosalistele, eks?

(Algus 3. lk.)

ju keemiainsenerid — öeldi. Vaatamata südasuvisele ajale olid paljud õppejõud teaduslikul tööl või käidi kord-paar nädalas vaatamas laborantide teadusliku töö järge. Laborantide arv oli üksühele õppejõududega.

Budapesti Tehnikaülikooli üldstruktuur ja suurus on väga lähedased TPI-le, võimalused laiendada koostööks on meile igati sobivad. Tehnikaülikooli õppejõud avaldasid selles suurt soovi, vaatamata, et näiteks nende keemiateaduskond üksinda saatis käesoleval aastal välja 5 gruppi üliõpilasi tööstuspraktikale välismaale. Kiituseks meile öeldi, et 2 se-nist praktikant Tallinnas on olnud kõigist paremini korraldatud ja Eesti ise nii kaunis ja põhjamaine.

Ülejäänud ajal korraldati meile seal väljasõite Egerisse (kuulsate «Egeri tähtede» võitlustandritele), Esztergomi, Veszpremi, Visegradi ja piki Doonau kaldaid. Enne ärasõitu toimus veel viiepäevane puhke-laager Balatonalmadis. Olimegi tõesti üsna väsinud, sest ekskursseerida mööda tehase treppe päevast päeva 35° kuumuses

on raskemgi kui lausa töötada. Puhkus kujunes aga oodatust passiivsemaks, sest just nüüd langes temperatuur nii madalale nagu ta Ungarimaal 50 aastat pole sel ajal olnud. Põhjamaine karastus kulus ära, et nautida «kuumaveelist» Balatoni. Budapesti kuumaveeallikaliste mineraalvetega ujumisbasseinid polnud meile tõesti mingit jahutust pakkunud vaatamata kunstlikule lainetusele.

Viimased päevad õhtud Ungari pinnal veetsime koos Ungari tudengitega, kellel augustis seisis ees sama eesmärgiga reis Tallinna. Viimased mõttevahetused, soovitusel neile, mida soojemat meie põhjamaale kaasa võtta ja... koju.

30. juuli. Jälle paistavad tuttavad tornid, pea täis muljeid, midagi jälle juurde õpitud, nähtud, kuidas elavad ja mõtlevad madjarid, sõlmitud palju huvitavaid tutvusi. Ja nüüd võib panna kirja ka igati kasuliku üldbilansi: 20 päeva, 22 rahuldavat uudishimuga silmapaari, seljataga 7 sõidupäeva ja paljudele esimese välismaale, tii... tui... ootuse- ja lootused. Aitäh kõigile, kes meie sõidule kaasa aitasid!

A. JAGOMÄGI
V. MIKKAL

Komsorgide seminar-informeerimis-koosolekul

11. septembril viidi II kursuse komsorgidele läbi seminar-informeerimiskoosolek. Seminaril tutvustati gruppide ülesandeid käesoleval õppeaastal.

Esimese küsimusena tuli arutlusele uus stipendiumi määramise kord. Selles võttis kõigepealt sõna TPI Komitee õppetöösektori juhataja Tõnu Kaldre. Ta käsitles probleeme, mis on kerkinud üliõpilaste ette seoses üleminekuga uuele stipendiumi määramise korrale.

Järgmisena arutati atesteerimist puudutavaid probleeme. Atestatsioonikaartide täitmise korda ja tähtaegu puudutavates küsimustes esines TPI komsomoli komitee poolt Peep Toompark.

Siis esines ELKNÜ TPI ko-

mittee teine sekretär Aleksander Bogovsky pikema sõnavõtuga. Ta käsitles üliõpilaspäevade läbiviimisega seotud küsimusi ja kõne es Eesti üliõpilasajalehe loomise kavatsustega seotud probleemidest. Kolmandaks põhiliseks punktiks olid TPI ametiühingu konverentsi ettevalmistamisega seotud probleemid.

Suvistest ühiskondlikest tööd andis ülevaate suviste ühiskondlike tööde sektori juhataja Mihkel Maran. Samas kõneles ta ka mitmesuguste pidude korraldamisest, sest see kuulub samuti mainitud sektorile. M Maran kutsus II kursuse üliõpilasi avaldama oma arvamusi mitmesuguste ürituste kohta «Tallinna Poliitnikus».

Liikmemaksude kogumise kohta II kursusel tegi ettekande

Anne Višnevskaja. Oma sõnavõtu lõpus rääkis ta festivaliloterii piletite levitamise kohta. TPI komsomoliorganisatsiooni liikme kohuseks on realiseerida vähemalt viis piletit.

Lõpetuseks tahaksime veel mainida, et igauks, kes andis allkirja selle kohta, et on teadlik seminari toimumisest, peab ka kohale ilmuma või siis teatama komsomolikomiteesse oma mitteilumumisest ja selle põhjustest. Kõigil komsorgidel kes puudusid põhjuseta seminarilt, tuleb selles küsimuses aru anda ELKNÜ TPI Komitee bürool.

ELKNÜ TPI Komitee

Kas tunnete neid bibliograafiaväljaandeid?

Kõik, keda huvitavad ökonomika, filosoofia, sotsioloogia, teadusliku uurimistöö või keeleteaduse mitmesugused probleemid, saavad regulaarse ülevaate kodu- ja välismaal ilmuvast selle teemalisest uudiskirjandusest, kui jälgivad TPI raamatukogu bibliograafiaosakonda saabuvaid igakuiseid bibliograafilisi ajakirju:

1) «Новая советская литература о науке и научно-исследовательской работе в СССР».
«Новая литература о науке и научно-исследовательской работе за рубежом».

Nendest bülletäänidest võib leida kirjandust kõigi teadusharude kaasaegsete probleemide kohta, teadusliku töö organiseerimise, teadusliku kaadri ettevalmistuse, teaduslike konverentside ja preemiate, teadusliku prognoosimise, leiutustegevuse kohta jne. Samuti on siin rubriigid teadusliku uurimistöö organiseerimisest kõrgemas koolis.

2) «Новая советская экономическая литература» ja «Новая иностранная экономическая литература»

informeerivad kirjandusest poliitökonoomia ja ökonomika kõigi eriharude teemadel, kaasa arvatud tööstusökonoomika kõik erialad.

3) «Новая советская литература по философии» ja «Новая иностранная литература по философии»
informeerivad marksistlik-leninliku filosoofia, dialektise ja ajaloolise materialismi mitmesugustest küsimustest, välisriikide filosoofilise ja ühiskondlik-poliitilise mõtte kaasaegsetest suundadest jne. Siit võib leida kirjan-dust ka paljude sotsioloogiliste probleemide, eetika, esteetika, noorsooküsimuste jne. kohta.

4) Новая советская и иностранная литература по вопросам атеизма и религии» annab põhiliku ülevaate kirjandusest mitmesuguste religiooni ja ateismi probleemide kohta.

5) «Новая советская литература по языкознанию» ja «Новая иностранная литература по языкознанию»
tutvustavad kirjandust keeleteaduse teoreetilistest ja keelte õpetamise meetodilistest küsimustest.

Nimetatud ajakirjad informeerivad raamatutest ja artiklitest. Ka detailse küsimuse kohta võib materjali leida kiiresti, sest kirjandus on süstematiseeritud üksikprobleeme esiletõstva ja püsiva skeemi alusel. Kui soovitud materjale ei ole Tallinna raamatukogudes, võite neid bibliograafiaosakonna vahendusel tellida mõnest NSV Liidu raamatukogust, sest ajakirju annab välja NSV Liidu Teaduste Akadeemia V. P. Volgini nim. Ühiskonnateaduste Pearaamatukogu nende materjalide põhjal, mis on olemas NSV Liidu suuremates raamatukogudes.

Tutvuge nende bibliograafilise informatsiooni allikatega kas TPI raamatukogu bibliograafiaosakonnas või nn. «informatsiooni-päevadel», mida korraldatakse 3 korda kuus (iga dekaadi alguses 3 päeva) TPI raamatukogu lugemissaalis.

D. EEK

FOTOKONKURSS

14. juunil 1968 avaldasime «Tallinna Poliitnikus» viite ülevabariigilise üliõpilaste fotokonkursi kohta.

NUÜD VEIDI LÄHEMALT:
Konkurss viiakse läbi ELKNÜ TRÜ Komitee ettepanekul ELKNÜ KK sekretariaadi otsuse alusel. Fotod, mis esitatakse konkursile, peavad kajastama meie üliõpilasnoorsoo tänast päeva, leninliku komsomoli tööd ja tegevust juubeliaastal.

KONKURSI TINGIMUSED:
1. Konkursist võivad osa võtta kõik vabariigi kõrgemate koolide üliõpilased.
2. Esitatavate fotode pikem serv peab olema vähemalt 30 cm.
3. Tööd esitamiseks vabariiklikule žüriile valivad välja kõrgemate koolide komsomolikomiteede poolt moodustatud komisjonid. Tööd esitatakse ELKNÜ KK-sse 15. novembriks.

PREMEERIMINE:
ELKNÜ KK premeerib parimaid töid:

üks I kohta à 40 rubla
kaks II kohta à 20 rubla ja kolm III kohta à 10 rubla
Konkursile esitatud fotod avaldatakse ajalehtedes «Noorte Hääl» ja «Molodjož Es'oni». TÄHELEPANU, TPI FOTO-HUVILISED!

1. Võistlustööd tulevad esitada ELKNÜ TPI Komiteesse 1. novembriks.
2. Fotodega kaasnevasse kinnisesse ümbrikusse lisada foto nimetus, autori perekonnanime ja eesnimi, õppeasutus, teaduskond, kursus ning elukoht. (Kinnine ümbrik läheb avamatult parimate töödega edasi vabariiklikule žüriile).
3. TPI komsomolikomiteele laekunud tööd eksponeeritakse novembrikuu esimesel nädalal TPI ü/e nr. 2 fua-jees.

Paljundamisvõimalus TPI Raamatukogus

TPI Raamatukogu lugemissaalis (Lai tn. 5, II korrus) võetakse vastu paljundustöid aparaadil «Pylorys». Paljundustöid tehakse suurendamise ja vähendamisega ning samuti vahekorras 1:1. Originaaliks võib olla foto, trükikiri, masinakiri, tušiga või pehme musta pliiatsiga tehtud joonis. Koopiad tehakse kirjutuspaberile (vajaduse korral vatmanile või kalkale vastavalt kokkuleppele). Originaali maksimaalne formaat on 440×620, koopia maksimaalne formaat 297×210 (ГОСТ 3450-60, formaat 11). Olenevalt originaali kvaliteedist on võimalik saada kuni 6 tõmmist.

Koopiade esialgne hind on igalt esimeselt tõmmiselt 18 ja igalt järgnevalt 3,5 kopikat. Tasuda saab sularahas või lepinguliste tööde summadest.

Sularahas tellitud koopiad saab väljaspool järjekorda.

Näidistega võib tutvuda raamatukogu lugemissaalis Lai tn. 5 ja kino-foto kabinetis Ehitajate tee 5.

STIPENDIUM KA TOOTMISPRAKTIKA AJAL

Vastavalt NSV Liidu MN määrusele nr. 609 8. augustist 1968 ja Eesti NSV Ministrite Nõukogu määrusele nr. 287 27. augustist 1968 säilitatakse üliõpilastele, kes saavad stipendiumi, see ka tootmispraktika perioodil olenemata sellest, kas üliõpilane saab praktikakohast palka või mitte.

Suvistelt matkateedelt läbi Kaukaasia.

M. Lavrovi foto

Oktoobris-novembris

Instituudi spordiperel on ees vastutusrikkad päevad. Oktoobrikuu teisel poolel on vaja läbi viia teaduskondade kehakultuurikollektiivide aruandlusvalimiskonverentsid. Konverentside ettevalmistamise käigus tuleb leida tublimad aktivistid, kes oleksid lähemate aastate jooksul teaduskondade spordielu organiseerijateks.

TÄHELEPANU, I KURSUSE SPORDI-ORGANISAATORID!

Teile toimub 22. ja 23. septembril seminar-laager TPI Klooga spordibaasis.

Väljasõit laupäeval Tallinn-Balti jaamast kell 15.24.

TPI Spordiklubi

20. novembril toimub kogu instituudi spordirahva aruandlusvalimiskonverents. On vaja teha kokkuvõtted senistest saavutustest ja samaaegselt tuua esile kõik puudused, mis on esinenud instituudi spordielus. Loodame kõigi ühiskondlike organisatsioonide ja kogu kollektiivi aktiivset kaasalöömist.

Ü. MANDRE

Vast. toimet. V. KALPUS

Орган парткома, ректората, комитета ЛКСМЭ и профкома Tallinnского политехнического института газета «Таллинский политехник».

Hind 2 коо. Trükikoda «Ühiselu», Tallinn, Pikk tn. 40/42.

Tellimise nr. 3089

EKSAMEILT

On lõppenud järjekordne eksamisesisioon sisseastujale ja nagu alati tõi ta päevavalgele uusi seisukohti ja arvamusi. Toome siinjuures ära mõningad «pärlid» füüsika eksameilt.

Küsimus: Mis on jõumoment?
Vastus: Jõumoment on väga väike osa jõust (jõu piirväärtus)

$$F = \lim_{x \rightarrow 0} \Delta m \cdot \Delta a$$

* * *

Küsimus: Mis on α-osakesed?
Vastus: Alfaosakesed on aatomituuma lagunemisel eralduvad prootonid.

SIIT JA SEALT

Olümpiameeleolud annavad üha rohkem tunda ka Mehhi'ko pealinnas ülikoolides. Neil päevil pandi teadetetahvlitele kuulutused, mis juhivad üliõpilaste tähelepanu muudatustele loengu-plaanides. Lähemal nädalal toimuvad loengud teemadel «Sport kui sotsiaalfunktsioon», «Spordi maailmaorganisatsioon» ja «Amatöörspordi küsimused.»

Berliini Humboldti ülikoolis ületas päevase osakonna üliõpilaste arv 10 000 piiri. Õppeasutuse nimekirjades on üliõpilasi 35 välisriigist.